

**Державний вищий навчальний заклад  
«Ужгородський національний університет»  
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання  
«Порівняльно-аналітичне право»**

**№ 6, 2019**

**Ужгородський національний університет  
Ужгород 2019**

**УДК 001:34**  
**ISSN 2524-0390**

**Порівняльно-аналітичне право** – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**

**Головний редактор:** Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор

**Заст. гол. редактора:** Бєлов Д.М. – д.ю.н., професор

**Члени редакційної  
колегії:**

Булеца С.Б. – д.ю.н., доцент

Віхляєв М.Ю. – д.ю.н., доцент

Громовчук М.В. – к.ю.н., доцент

Дешко Л.М. – д.ю.н., професор

Заборовський В.В. – д.ю.н., доцент

Лазур Я.В. – д.ю.н., професор

Менджул М.В. – к.ю.н., доцент

Ондрова Юлія – к.ю.н. (Словацька Республіка)

**Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.**

**Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.**

**Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)**

***Рекомендовано до опублікування Вченою радою  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 12 від 19.12.2019 року***

## ЗМІСТ

## РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;  
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

|                                                                                                                                                     |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Братасюк М.Г.</b><br>СУБ'ЄКТИВНИЙ ВИМІР РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ.....                                                                              | 16 |
| <b>Зігунов В.Ю., Михайліченко М.А., Калюжна С.В.</b><br>«ЄВРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ» В ПОЛІТИЦІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.....                  | 20 |
| <b>Калаченкова К.О.</b><br>ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК СКЛАДНИК<br>РОЗВИНЕНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....                                         | 24 |
| <b>Маложон О.І.</b><br>ЗВ'ЯЗКИ СУДІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ З ОСОБЛИВИМ НАГОЛОСОМ<br>НА РОЛІ СУДІВ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....                      | 28 |
| <b>Матвєєва Т.О.</b><br>ПРАВО СТАРОДАВНІХ АФІН.....                                                                                                 | 31 |
| <b>Наumenко О.П.</b><br>ФУНКЦІЇ ПРАВОЗАХИСНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....                                                                          | 35 |
| <b>Обушенко Н.М.</b><br>РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ.....                                                                | 40 |
| <b>Суперсон О.О.</b><br>СУДОВІ АКТИ В СИСТЕМІ ПРАВОВИХ АКТІВ.....                                                                                   | 44 |
| <b>Терещук Д.С.</b><br>ТЕНДЕНЦІЯ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ ТА УНІФІКАЦІЇ ПРАВА ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ<br>ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНУ ПРАВОВУ СИСТЕМУ..... | 48 |
| <b>Турянський Ю.І.</b><br>ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ПРАВА НА ТРАНСПЛАНТАЦІЮ ОРГАНІВ ТА ТКАНИН.....                                                         | 53 |
| <b>Хаустова М.Г., Пилипчук А.В.</b><br>МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ.....                                                                        | 56 |
| <b>Хаустова М.Г., Подорван О.О.</b><br>СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ І СУДОВА ПРАКТИКА.....                                                                     | 60 |

## РОЗДІЛ 2

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;  
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

|                                                                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Алмаші І.М.</b><br>КОМПЕНСАЦІЙНІ ПРАВА ЗАКОРДОННИХ УКРАЇНЦІВ НА ВИЩУ ОСВІТУ В УКРАЇНІ .....                                                                   | 63  |
| <b>Бобріченко В.В.</b><br>РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....                                                                          | 67  |
| <b>Бончук Н.В.</b><br>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ<br>ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ.....                      | 71  |
| <b>Кравченко М.Г.</b><br>ПРОЦЕДУРНІ ПРАВА: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ.....                                                                                      | 75  |
| <b>Ларін Є.О.</b><br>МІСЦЕ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА НА ІНФОРМАЦІЮ<br>В СИСТЕМІ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ.....                                                        | 78  |
| <b>Митник О.В.</b><br>ДО ПИТАННЯ ПРО СТРУКТУРУ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ<br>КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ.....                                                     | 82  |
| <b>Переполюкін Д.С., Переполюкін С.М.</b><br>ТИПОЛОГІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ.....                                                                     | 86  |
| <b>Пікалюк С.С.</b><br>ЩОДО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА:<br>КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОЧИНСТВА.....                    | 90  |
| <b>Рябовол Л.Т.</b><br>КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІДНОСИН ДЕРЖАВИ,<br>МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА<br>У СФЕРІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ..... | 94  |
| <b>Сінькевич О.В.</b><br>ФУНКЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА: СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ.....                                                                                  | 98  |
| <b>Танько А.В.</b><br>ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ<br>ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ПОЛІ.....                               | 102 |

|                                                                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Черняк Є.В.</b><br>РОЛЬ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ОХОРОНІ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ <sup>1</sup> .....                                                                                       | 106 |
| <b>Чечерський В.І.</b><br>ВІДМОВА ВІД ІМПЛАНТАЦІЇ ЕМБРІОНУ IN VITRO<br>ЯК СКЛАДНИК РЕПРОДУКТИВНОГО ВИБОРУ.....                                                                  | 111 |
| <b>РОЗДІЛ 3</b>                                                                                                                                                                 |     |
| <b>ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО;<br/>МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО</b>                                                                                          |     |
| <b>Вовк М.З., Юркевич Ю.М.</b><br>ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ<br>ПОРЯДКУ ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧОГО НАПИСУ НОТАРІУСОМ.....                                                   | 114 |
| <b>Грабовська Г.М., Побережнюк В.А.</b><br>ДИТЯЧИЙ БУДИНОК СІМЕЙНОГО ТИПУ В СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ФОРМ УЛАШТУВАННЯ<br>ДІТЕЙ-СИРИТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ..... | 118 |
| <b>Гуйван П.Д.</b><br>НАУКОВІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДОКТРИНИ<br>ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ СУДІВНИЦТВА.....                                                       | 121 |
| <b>Канзафарова І.С., Святошнюк А.Л.</b><br>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН<br>У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:<br>ОСОБЛИВОСТІ ТА ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....  | 125 |
| <b>Кожевнікова А.В.</b><br>ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....                                                                                              | 128 |
| <b>Коханська М.Л.</b><br>ЕФЕКТИВНІСТЬ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ПРАВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....                                                                                       | 132 |
| <b>Крупник Р.В.</b><br>ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ<br>БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА В РАЗІ ПРИМУСОВОГО ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК.....                | 135 |
| <b>Мехеда В.Д.</b><br>ПРО ЗМІСТ ДОГОВОРУ ІНЖИНІРИНГУ.....                                                                                                                       | 140 |
| <b>Микуляк П.П.</b><br>КЛАСИФІКАЦІЯ САМОКОНТРОЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ<br>В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА СУБ'ЄКТАМИ ЇХ ІНІЦІЮВАННЯ.....                                 | 147 |
| <b>Плєва В.А., Мазур В.В.</b><br>СУДОВІ ВИТРАТИ В РАЗІ ВИЗНАННЯ ОСОБИ НЕДІЄЗДАТНОЮ.....                                                                                         | 150 |
| <b>Погребняк О.С.</b><br>СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НАДАННЯ<br>ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ПРИМУСОВОМУ ПОРЯДКУ.....                                                | 153 |
| <b>Погуть О.П.</b><br>ЛІКВІДАЦІЯ НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ:<br>ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....                                                                       | 157 |
| <b>Рязанцев О.Є., Рязанцева Н.О.</b><br>ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЖИТЛОВИХ ПРАВ І ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЖИТЛО<br>В СУЧАСНІЙ СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....                                            | 161 |
| <b>Сердюк О.О.</b><br>ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН.....                                                                                         | 164 |
| <b>РОЗДІЛ 4</b>                                                                                                                                                                 |     |
| <b>ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО</b>                                                                                                                      |     |
| <b>Єремєєв А.В.</b><br>КОМПАНІЯ ТА ЮРИДИЧНА ОСОБА: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ<br>У КОНТЕКСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.....                                                     | 167 |
| <b>Хомко Л.В.</b><br>ПОВНОВАЖЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ<br>У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН: ОКРЕМІ АСПЕКТИ.....                                                      | 172 |
| <b>РОЗДІЛ 5</b>                                                                                                                                                                 |     |
| <b>ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</b>                                                                                                                            |     |
| <b>Зімін М.В.</b><br>ПОНЯТТЯ «ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»<br>В ЗАКОНОДАВСТВІ ТА СУЧАСНІЙ ЮРИДИЧНІЙ ДОКТРИНІ.....                                        | 176 |
| <b>Поклонська О.Ю.</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ<br>ЗА ТРУДОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....                                                                | 179 |

|                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Сіроха Д.І.</b><br>НОРМОТВОРЧА ТЕХНІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОСТІ<br>Й УЗГОДЖЕНОСТІ ЛОКАЛЬНИХ ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ПРАЦІ..... | 182 |
| <b>Терницький С.М.</b><br>ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....                                                            | 185 |

## РОЗДІЛ 6

### ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

|                                                                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Процько М.И.</b><br>ОТДЕЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ РЕАЛИЗАЦИИ ПРАВА ГРАЖДАН<br>НА ДОСТУП К ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ В УКРАИНЕ..... | 188 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## РОЗДІЛ 7

### АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

|                                                                                                                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Аністратенко Ю.І., Стадник Д.М.</b><br>ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕТОДІВ<br>ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ.....                                                                | 191 |
| <b>Банах С.В.</b><br>ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ У ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ.....                                                                                                                               | 195 |
| <b>Безега В.В.</b><br>ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ<br>З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ.....                                                                | 201 |
| <b>Богданов А.П.</b><br>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ<br>ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....                                                       | 205 |
| <b>Болдіжар С.А.</b><br>КЛОНУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИ.....                                                                                                                             | 209 |
| <b>Бондаренко О.М.</b><br>ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ЕТАПІВ ВИРІШЕННЯ ПОДАТКОВОГО СПОРУ<br>В ПОРЯДКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....                                                                   | 213 |
| <b>Булатін Д.О.</b><br>ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ<br>НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ.....                                                                                  | 217 |
| <b>Городецька І.А.</b><br>НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ<br>В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....                                               | 220 |
| <b>Даниленко А.О.</b><br>ОСНОВНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА АДМІНІСТРАТИВНУ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ<br>ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....                                                           | 224 |
| <b>Дегтярьова С.В.</b><br>НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПІДТРИМКИ<br>СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ.....                                         | 227 |
| <b>Доронін І.М.</b><br>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ<br>СИСТЕМИ СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....                                                                       | 230 |
| <b>Єрмаков Ю.В.</b><br>ГЕНЕЗИС РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ МІГРАЦІЇ.....                                                                                                          | 234 |
| <b>Жуков М.С.</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ, ОЗНАК ТА ПРИНЦИПІВ<br>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....                                             | 238 |
| <b>Кадегроб А.І.</b><br>ІНСТИТУТ АДМІНІСТРАТИВНИХ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ.....                                                                                                       | 243 |
| <b>Калініна І.В., Хаваліц І.І.</b><br>УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....                                                                                 | 246 |
| <b>Кандиба С.В.</b><br>ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ<br>ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ.....                                                                                          | 250 |
| <b>Кириченко Ю.М.</b><br>АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ<br>У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ, ПРАВОПОРЯДКУ, ОХОРОНИ ПРАВ,<br>СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН..... | 253 |
| <b>Кондратенко В.М.</b><br>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ<br>ГРОМАДЯН У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....                                           | 257 |

|                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Костіна М.Г.</b><br>ПОНЯТТЯ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ<br>ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....                                                                 | 260 |
| <b>Кошиков Д.О.</b><br>СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ<br>ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....                                                                           | 264 |
| <b>Крилов Д.В.</b><br>ДОСВІД ДЕРЖАВ АНГЛОСАКСОНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗДІЙСНЕННЯ<br>ПУБЛІЧНО-СЕРВІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....                             | 269 |
| <b>Куркова К.М.</b><br>АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ: ПРОБЛЕМА НОРМОТВОРЧОСТІ (ДОСВІД УКРАЇНИ ТА США).....                                                                              | 272 |
| <b>Левченко Д.С.</b><br>ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ<br>ЗА ДОПОМОГОЮ ГРОМАДСЬКОСТІ В УКРАЇНІ.....                                                             | 276 |
| <b>Лесько Н.В., Сливка М.М., Красько С.А.</b><br>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ.....                                                                              | 279 |
| <b>Логвиненко Б.О.</b><br>ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО МЕДИЧНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ.....                                                                                         | 283 |
| <b>Майоров В.В.</b><br>ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ:<br>ОКРЕМІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ ТА ВИДІВ.....                                                                           | 286 |
| <b>Марин П.П.</b><br>ЗВІЛЬНЕННЯ З ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ЯК КАТЕГОРІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ.....                                                                                         | 289 |
| <b>Мельник О.П., Ковтун В.М.</b><br>ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ<br>ЯК ШЛЯХ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ДОВІРИ СПОЖИВАЧІВ.....                                              | 292 |
| <b>Моргунів О.А.</b><br>МЕТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ УКРАЇНИ.....                                                                             | 296 |
| <b>Мулявка Д.Г.</b><br>СОЦІАЛЬНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН,<br>ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ<br>ТА НЕДЕРЖАВНОЇ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... | 300 |
| <b>Обрусна С.Ю., Дзюман Л.В., Шаповал Т.Б.</b><br>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО СУДУ В УКРАЇНІ:<br>СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....                            | 303 |
| <b>Окопник О.М., Слюсар І.В.</b><br>ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ<br>ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОРМАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ.....         | 307 |
| <b>Перова Л.В.</b><br>УЧАСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО КОМПОНЕНТУ УКРАЇНИ<br>В МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ ООН ІЗ ПІДТРИМАННЯ МИРУ.....                                                   | 311 |
| <b>Піддубний О.Ю., Драчевська О.О.</b><br>ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ.....                                                                             | 315 |
| <b>Семіног С.В.</b><br>ПРАВА ДІТЕЙ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.....                                                                                                 | 319 |
| <b>Сичева О.В., Калініна І.В.</b><br>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....                                                                                  | 323 |
| <b>Сіделковський О.Л.</b><br>ЄДИНИЙ МЕДИЧНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ: ДО ПИТАННЯ ПРО ПОШУК<br>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ШЛЯХІВ УПРОВАДЖЕННЯ.....                                             | 326 |
| <b>Сігар Д.</b><br>ПРИНЦИПИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОВНОВАЖЕНЬ<br>ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....                                                                                | 329 |
| <b>Сливка М.М., Лесько Н.В.</b><br>ПРО НЕОБХІДНІСТЬ КОНКРЕТИЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ<br>ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ<br>НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....           | 332 |
| <b>Сорока Л.В.</b><br>ЛІЦЕНЗУВАННЯ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ США.....                                                                                                                    | 335 |
| <b>Сташків Я.Я.</b><br>СИСТЕМА СЛУЖБИ ДІЛНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ТА ЇЇ МІСЦЕ<br>В СИСТЕМІ ПРОФІЛАКТИКИ ЗЛОЧИНІВ І В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....                       | 338 |
| <b>Столбовий В.М.</b><br>СТРУКТУРА СЛУЖБОВИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....                                                                                | 342 |
| <b>Стріашко Г.М., Барановська В.В., Дорошенко Ю.І.</b><br>ПОДАТКОВИЙ КОМПЛАСЕНС ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ<br>ЕФЕКТИВНОГО УСУНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ.....                                 | 345 |

|                                                                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Фесенко Т.В.</b><br>ГЕНЕЗА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....                                                | 348 |
| <b>Фролов Ю.М., Фролова Г.І.</b><br>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ<br>КОРПОРАТИВНОЮ КУЛЬТУРОЮ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... | 352 |
| <b>Чечетт С.В.</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ ФІНАНСОВИХ<br>ПРАВОПОРУШЕНЬ В УКРАЇНІ.....                            | 356 |
| <b>Шестак Л.В.</b><br>ОБСТАВИНИ, ЩО ПОМ'ЯКШУЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....                                                            | 359 |
| <b>Шустрова К.В.</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАЦІЙ<br>ІЗ КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ.....                      | 363 |

## РОЗДІЛ 8

### КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

|                                                                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Андрешко А.В.</b><br>НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ<br>ПРО ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ.....                                   | 367 |
| <b>Глоба М.М.</b><br>ПРИМИРЕННЯ З ПОТЕРПІЛИМ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ<br>КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО КОНФЛІКТУ В ЗАРУБІЖНОМУ ПРАВІ.....                                    | 383 |
| <b>Давидович І.І.</b><br>ЛЖЕСВІДЧЕННЯ І ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ<br>США ТА УКРАЇНИ (ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....               | 387 |
| <b>Довбань І.М.</b><br>КРИМІНОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ,<br>ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ.....                                                 | 392 |
| <b>Колодчин В.В.</b><br>ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ<br>СТАНДАРТІВ У ГАЛУЗІ ЗАХИСТУ ПРАВ УВ'ЯЗНЕНИХ ТА ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ.....    | 396 |
| <b>Лугіна Н.А., Левчишина В.В., Щербатюк Я.Б.</b><br>КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО КІБЕРЗЛОЧИНЦЯ.....                                                 | 400 |
| <b>Мошончук С.М.</b><br>ЧИ ПОТРІБНО ЗМІНЮВАТИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНІ СТАТТЮ<br>ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ?.....                                     | 403 |
| <b>Полях Є.В.</b><br>КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇЇ ЕЛЕМЕНТІВ.....                                                                                | 406 |
| <b>Рогатинська Н.З.</b><br>ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ У МИТНІЙ СФЕРІ.....                                                  | 411 |
| <b>Романівка З.Є.</b><br>ЗНАРЯДДЯ ТА ЗАСОБИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ<br>ЯК ОЗНАКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ.....                                               | 414 |
| <b>Сазонов В.В.</b><br>ЗАХОДИ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....                                                                    | 417 |
| <b>Толкач А.М., Пророченко В.В.</b><br>ПРОФЕСІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ.....                                                                         | 420 |
| <b>Топчій В.В.</b><br>ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ<br>У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА<br>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ..... | 424 |
| <b>Устюжанінова О.Т.</b><br>ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ<br>ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....                           | 428 |
| <b>Яковець І.С., Карелін В.В.</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ РОЗПОРЯДКУ ДНЯ<br>ЗАСУДЖЕНОГО ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....                                        | 432 |

## РОЗДІЛ 9

### КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Арешонков В.В.</b><br>ПРЕДМЕТ ТА ОБ'ЄКТ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ<br>У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ:<br>ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ..... | 436 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                                                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Войтович Є.М.</b><br>КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ ЛЮДИНИ.....                                                                                                           | 441 |
| <b>Горбонос В.В.</b><br>ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ<br>ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС УКРАЇНИ.....                                                                              | 445 |
| <b>Діденко Є.В.</b><br>СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА МІЖНАРОДНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ.....                                                                                                            | 449 |
| <b>Завидняк І.О.</b><br>УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТА У ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ<br>ТА ЙОГО КОНСУЛЬТАТИВНА ДОПОМОГА.....                                                                              | 453 |
| <b>Колісниченко В.В.</b><br>ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ.....                                                                                              | 457 |
| <b>Корчева Т.В.</b><br>ЕФЕКТИВНІСТЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ.....                                                                                                                 | 460 |
| <b>Ламбуцька Т.О.</b><br>ГОЛОВУЮЧИЙ У СУДІ ПРИСЯЖНИХ: РОЛЬ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ.....                                                                                                          | 465 |
| <b>Слива Ю.М., Кислий А.М.</b><br>ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ<br>ЗАКОНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ОРГАНАМИ<br>НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... | 469 |
| <b>Томин С.В.</b><br>КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБИ ПІДОЗРЮВАНОВОГО З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ<br>ЗЛОЧИННИХ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....                                                            | 473 |
| <b>Циганюк Ю.В.</b><br>КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....                                                                                                                               | 477 |
| <b>РОЗДІЛ 10</b>                                                                                                                                                                                      |     |
| <b>СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА</b>                                                                                                                                                          |     |
| <b>Єднак В.М.</b><br>ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНАМИ<br>ПРОКУРАТУРИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ.....                                                 | 481 |
| <b>Іваницький С.О.</b><br>СПІВВІДНОШЕННЯ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ТА СУДОВОГО КОНТРОЛЮ<br>ЗА ЗАКОНІСТЮ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ<br>ТА КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....                        | 485 |
| <b>Ковальова Я.О., Волчкова М.І.</b><br>АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....                                                                                     | 489 |
| <b>Нагнибіда В.І.</b><br>АРБІТРАЖНА УГОДА ЯК ПІДСТАВА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗАХИСТ<br>У СВІТЛІ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....                                                           | 494 |
| <b>Швець Р.Ю.</b><br>АДВОКАТУРА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.....                                                                                                                | 498 |
| <b>РОЗДІЛ 11</b>                                                                                                                                                                                      |     |
| <b>МІЖНАРОДНЕ ПРАВО</b>                                                                                                                                                                               |     |
| <b>Бордіженко В.А.</b><br>МІЖНАРОДНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.....                                                                                                    | 502 |
| <b>Невінчаний М.О.</b><br>ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ<br>ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....                                                                         | 506 |
| <b>Оніщенко В.В.</b><br>ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ДЕРЖАВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В БІЗНЕС-СФЕРІ.....                                                                                                              | 510 |
| <b>Стрижак І.В., Філяніна Л.А.</b><br>ПРИВАТНІ ВІЙСЬКОВІ КОМПАНІЇ: ФЕНОМЕН ВІЙСЬКОВОЇ ПОЛІТИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ.....                                                                                      | 514 |
| <b>РОЗДІЛ 12</b>                                                                                                                                                                                      |     |
| <b>ФІЛОСОФІЯ ПРАВА</b>                                                                                                                                                                                |     |
| <b>Олексюк М.М.</b><br>КОНЦЕПЦІЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ<br>АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....                                                                                | 518 |

## КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО КІБЕРЗЛОЧИНЦЯ CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF A MODERN CYBERCRIMINAL

**Лугіна Н.А.,**

*кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри кримінального права та кримінології  
Університету державної фіскальної служби України*

**Левчишина В.В.,**

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня  
Навчально-наукового інституту права  
Університету державної фіскальної служби України*

**Щербатюк Я.Б.,**

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня  
Навчально-наукового інституту права  
Університету державної фіскальної служби України*

В Україні, як і у всьому світі, стрімко розвиваються технології. З розвитком технологій розвиваються злочини у цій сфері. Сучасна людина відчуває незахищеність у кіберпросторі. Щодня у людей і кампаній крадуть персональні дані, кошти з банківських рахунків, збирають безліч комерційної та конфіденційної інформації, яку потім використовують у власних цілях, блокують діяльність тощо – і це далеко не повний перелік злочинів, які вчиняють в Україні кіберзлочинці.

У статті досліджується кримінологічна характеристика кіберзлочинця. Адже вона має велике значення як у розкритті кіберзлочинів, так і в боротьбі з цим видом злочинів. Проводиться аналіз класифікації кіберзлочинців, виділяються їх спільні і відмінні риси.

Наводиться характеристика кіберзлочинців залежно від мотивації їх діяльності. Встановлено, що для виявлення закономірностей кіберзлочинної поведінки, кіберзлочинності як масового явища, її детермінації, причинності та розробки заходів з боротьби із кіберзлочинністю великого значення має дослідження особистості кіберзлочинця.

Досліджуються особливості особистості правопорушника у трьох підсистемах: соціально-демографічній, соціально-рольовій, морально-психологічній.

На основі їхніх особливостей сформовані ключові ознаки кіберзлочинця, які в подальшому допоможуть прорахувати кроки кіберзлочинця, що значно полегшить правоохоронним органам роботу з пошуку і розкриття злочинів, скоєних кіберзлочинцями.

Визначено, що осіб, які входять до складу злочинних груп, загалом можна характеризувати як висококваліфікованих спеціалістів з вищою юридичною, економічною (фінансовою) і технічною освітою. Вони досліджують і вивчають основи комп'ютерної науки (кібернетики, інформатики, нейробіоники, нейрокібернетики) та ефективно використовують ці знання у майбутньому реальному житті.

Зроблено висновок про потребу вивчення даних кіберзлочинця, його універсального портрета. Адже чітке вивчення зовнішніх і внутрішніх ознак злочинця дасть чітке уявлення про хід його думок і прогнозування подальших кроків. Щодо заходів подолання кіберзлочинності, то вкрай важливим є залучення висококваліфікованих спеціалістів, обмін світовим досвідом, співробітництво на глобальному рівні, впровадження законопроектів щодо кіберзлочинності та нового розділу у Кримінальний кодекс України, який би стосувався комп'ютерної безпеки населення, бізнесу тощо.

**Ключові слова:** кіберзлочинець, кіберзлочини, кіберпростір, хакери, комп'ютерний правопорушник.

In Ukraine, as in the whole world, technologies are developing rapidly. With the development of technology, crimes in this area are developing. The modern man feels insecure in cyberspace. Since people and campaigns steal personal data, money from bank accounts, collect lots of commercial and confidential information, which is then used for their own purposes, block activities, etc. This is not a complete list of crimes committed by cyber criminals in Ukraine.

The article examines the criminological characteristics of a cybercriminal. After all, it is of great importance both in the disclosure of cybercrime and in the fight against this type of crime. The classification of cybercriminals is analyzed: their common and distinguishing features are distinguished.

The characteristics of cybercriminals are given depending on the motivation of their activity. It has been established that research on the identity of cybercrime is important in order to identify patterns of cybercrime behaviour, cybercrime as a mass phenomenon, its determinations, causation and the development of measures to combat cybercrime.

The characteristics of the offender's personality are investigated in three subsystems: socio-demographic, social-role, moral-psychological.

Based on their features, key features of the cybercriminal have been formed, which will further help to calculate the cybercriminal steps, which will make it easier for law enforcement agencies to search and solve crimes committed by cybercriminals.

It has been determined that persons who are members of criminal groups can generally be characterized as highly qualified specialists with higher legal, economic (financial) and technical education. They explore the foundations of computer science (cybernetics, computer science, neurobionics, neurokibernetics) and effectively use this knowledge in the future in real life.

It is concluded that it is necessary to study the data of the cyber-criminal, his universal portrait. After all, a clear study of the external and internal signs of the offender will give an idea of the progress of his thoughts and predict further steps. Regarding measures to overcome cybercrime, it is essential to attract highly qualified specialists, exchange world experience, cooperate at the global level, introduce draft laws on cybercrime and a new section in the Criminal Code of Ukraine, which will deal with computer security of the population, business and the like.

**Key words:** cybercrime, cybercrime, cyberspace, hackers, computer offender.

**Вступ.** Двадцять перше століття – століття, в якому за досить короткий термін стрімко розвивається цивілізація і досягає неймовірних висот у розробленні і відкритті різноманітних технологій. Сучасна людина не може уявити своє повсякденне життя без телефонів, комп'ютерів, планшетів, блютуз-навушників і так далі, а найголовніше – без Інтернету. Гаджети й Інтернет великою мірою полегшують життя сучасної людини у різних галузях: навчанні,

роботі, веденні бізнесу, фінансах. Проте мають вони і свої недоліки, до яких належать: комп'ютерна залежність від соціальних мереж та ігор, розвиток і розповсюдження різноманітних вірусів. Одним з найголовніших недоліків є поява віртуальних злочинів, які почали стрімко розвиватись і дістали назву кіберзлочини, та віртуальних злочинців, яких з кожним роком більше і дістали вони назву кіберзлочинці.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Кримінологічну характеристику кіберзлочинця досліджували такі вчені, як О.Є. Михайлов, Ю.М. Батурин, А.В. Горбань, В.В. Міщук, В.Б. Бехов, В.В. Голіна, Б.М. Головкін

**Метою статті** є аналіз кримінологічної характеристики кіберзлочинця з метою врахування кримінологічного аспекту, а саме особливостей особистості правопорушника у розкритті злочинів.

**Виклад основного матеріалу.** Існує досить велика кількість класифікацій комп'ютерних злочинців. Зокрема, за сферою діяльності їх можна поділити на такі підгрупи:

1. Хакери – це особи, які намагаються отримати несанкціонований доступ до комп'ютерних систем з метою отримання секретної інформації. Хакери бувають різних типів – їх поділяють на так званих «білих», «сірих» та «чорних» хакерів. Найбільш злочинними є «чорні» хакери, яких ще називають «чорний капелюх». Чорні хакери – це хакери, які заробляють на тому, що зламують системи та дістають інформацію за гроші. Це може бути як злом сервісу конкурента, так і DDoS атака, або ж отримання інформації з поштової адреси чи з бази даних. Для звичайної людини – це не так страшно, але якщо ви впливова медійна особистість, то володіння хакерами доступом до вашої електронної пошти може обернутися для вас негативними наслідками. Тому робота таких хакерів оцінюється досить дорого [1]. Ніл Девіс є фахівцем із комп'ютерної безпеки і вважає, що найбільш численні, але найменш небезпечні – хакери-аматори. Вони вчиняють до 80% всіх комп'ютерних атак. Їх цікавить сам процес атаки і вони отримують задоволення від «злому» системою захисту. Найчастіше їх дії вдається легко припинити, оскільки хакери-аматори намагаються не ризикувати і не вступати в конфлікт із законом. Як свідчить практика, в більшості своїй хакери не мають традиційного кримінального минулого [2].

2. Кракери (cracker) – більш серйозні порушники, ніж хакери, здатні спричинити будь-яку шкоду системі. Вони викрадають інформацію, викачуючи за допомогою комп'ютера цілі інформаційні банки, змінюють та псують файли. З технічного боку це набагато складніше, ніж те, що роблять хакери. За декілька годин, не докладаючи особливих зусиль, будь-який технік середньої руки може пограбувати банк даних французького комісаріату з атомної енергії і отримати найконфіденційніші відомості, наприклад, таємний проект створення лазера чи програму будівництва ядерного реактора [3].

3. Фрікери – особи, які зламують телефонні мережі і мережі мобільного зв'язку, з використанням прихованих від користувача або недокументованих функцій. Зазвичай фрікери здійснюють це для безкоштовних дзвінків, поповнення особистого мобільного рахунку тощо [4].

4. Колекціонери (codeskids) є відносно молодші за хакерів та фрікерів, спеціалізуються на використанні програм, які перехоплюють різні паролі, а також коди телефонного виклику та номери приватних телефонних компаній, які мають вихід до загальної мережі. Також ці молоді кіберзлочинці обмінюються програмним забезпеченням, паролями, номерами, але не торгують ними.

5. Кіберплуті (cybercrooks) – це злочинці, які спеціалізуються на розрахунках, використовують комп'ютери для крадіжки грошей, отримання номерів кредитних карток та іншої цінної інформації. Отриману інформацію потім продають іншим особам, досить часто контактують з організованою злочинністю. Популярними товарами для них є кредитна інформація, інформаційні бази правоохоронних органів та інших державних установ.

6. Торгаші або пірати (waresdudes) спеціалізуються на збиранні та торгівлі піратським програмним забезпеченням.

Залежно від мотивації вчені виділяють наступні типи кіберзлочинців:

1) Корисливий тип – вчиняють злочини для отримання специфічних предметів, що мають особливу цінність у кіберсфері.

2) Насильницький тип – незважаючи на відсутність фізичного контакту, вчиняють такі насильницькі злочини, як доведення до самогубства або погроза вбивством, можуть бути скоєні за допомогою електронних засобів та мереж.

3) Сексуальний тип – характерним є вчинення таких злочинів, як розповсюдження матеріалів порнографічного змісту або предметів, без будь-якої мети, спонукання до дій сексуального характеру, розпусні дії.

4) Соціально дезорганізований тип – тип злочинця, головною метою якого є порушення закріплених законодавчо соціальних норм та здійснення деструктивного впливу на соціум та суспільні відносини.

5) Ідеологічний або політично мотивований тип – останнім часом скоєння спеціальних кіберзлочинів стає розповсюдженою формою протесту та політичної або ідеологічної боротьби.

6) Статусний тип – злочинці цього типу, вчиняючи злочин, намагаються отримати більш високий неофіційний соціальний статус, здебільшого серед представників кіберспільноти.

7) Дослідницький тип характерний для осіб, які вчиняють спеціальні кіберзлочини. Основою їх мотивацію є вивчення програмних та технічних складників електронних пристроїв та їх мереж, пошук слабких місць, можливостей їх використання та усунення [5].

Для виявлення закономірностей кіберзлочинної поведінки, кіберзлочинності як масового явища, її детермінації, причинності та розробки заходів з боротьби із кіберзлочинністю великого значення має дослідження особистості кіберзлочинця.

Кримінологи виділяють ознаки, за якими визначають структуру особистості злочинця. Особу злочинця може бути висвітлено в трьох підсистемах:

1) соціально-демографічна (стать, вік, освіта, соціальна належність, матеріальне становище і громадянство);

2) соціально-рольова (функціональна), до якої належить сукупність видів діяльності осіб у системі суспільних відносин як громадянина, члена трудового колективу, сім'янина тощо;

3) морально-психологічна, яка відображає ставлення особистості до соціальних цінностей і виконуваних соціальних функцій [6, с. 100].

Одним з основних соціально-демографічних ознак є стать злочинців.

За статтю кіберзлочини в Україні переважно вчиняють чоловіки, які захоплюються діяльністю технічної спрямованості, але за останні 4 роки питома вага жінок значно зросла – до 30%. Це пояснюється підвищенням інтересу жінок до вивчення комп'ютерних систем, ЕОМ, інформаційних технологій, систем і мереж зв'язку (дарпанет, фідонет, інтернет), що є надійним фундаментом майбутньої злочинної діяльності.

Залежно від віку виділяють дві групи кіберзлочинців: від 14 до 20 років, від 21 року і старші.

Більшість комп'ютерних правопорушників у віці від 14 до 21 року навчаються в школі, коледжі або університеті. Про це свідчить той факт, що найбільше комп'ютерних вірусів виникає в період літніх або зимових канікул. До особливостей вчинення кіберзлочинів першою групою осіб належить: відсутність цілеспрямованої, продуманої підготовки до злочину; оригінальність способу; неприйняття заходів для приховування злочину; факти невмотивованого бешкетництва.

Діяння осіб понад 21 рік зазвичай мають усвідомлений корисливий характер. Дослідження показують, що злочинці цієї групи зазвичай є членами добре організованих, мобільних і технічно оснащених висококласним обладнанням

і спеціальною технікою (нерідко оперативно-технічного характеру) злочинних груп і співтовариств.

Осіб, які входять у їх склад, загалом можна характеризувати як висококваліфікованих спеціалістів з вищою юридичною, економічною (фінансовою) і технічною освітою. Вони досліджують і вивчають основи комп'ютерної науки (кібернетики, інформатики, нейробіоники, нейрокібернетики) та ефективно використовують ці знання у майбутньому реальному житті. Більшість злочинців мають клички – прізвиська, за якими вони відомі серед інших. Підбір кличок зазвичай пов'язаний з віком та інтересами хакерів. Ось деякі найбільш розповсюджені з них: Скорпіон (Scorpion), Бандит (Bandito), Капітан (Captain), Розбещенець (Corrupt), Король Таран (Taran King), З'їхавший з глузду Едік (Crazy Eddic), Рейнджер Рік (Ranger Rick), Мисливець за головами (Head Hunter), Червоний Ніж (Red Knight), Шпигун (Spy) та багато інших. Більшість з них свідчить про моральні якості їх власників, зокрема підкреслення влади, грубої сили. Під час спілкування хакери також широко використовують свій власний мовний жаргон.

Якщо брати до уваги закордонний досвід, то результати соціологічних і кримінологічно-криміналістичних досліджень, які були проведені в Австралії, Канаді, США та Німеччині, свідчать, що найбільш активний віковий період, в якому вчиняються кіберзлочини, коливається у віковій категорії від 15 до 35 років. Ці злочини поділяють на такі групи:

1) 11–15 років – вони переважно займаються злочинами з використанням телефонних мереж, кредитних карток та автоматів з видачі готівки;

2) 17–25 років – вони займаються комп'ютерним хакерством;

3) 30–45 років, вони використовують комп'ютери для корисливих цілей та шпигунства [7].

Кіберзлочини проти власності вчиняються також у великих або курортних містах. Це пов'язано з такими чинниками:

1) у великих містах високорозвинені інформаційно-телекомунікаційні технології та є безлімітний доступ до Інтернету;

2) мегаполіс дозволяє переховуватись та змінювати місця перебування, щоб не стати віднайденим;

3) політична та економічна нестабільність, комерційні замовлення організаторів злочинів щодо цих країн, де містяться великі матеріальні ресурси;

4) мале фінансування комп'ютерної безпеки;

5) досить нерозвинене законодавство у сфері кіберзлочинності.

Окремої уваги потребує стан здоров'я злочинця. За станом здоров'я ці особи частіше слабозрозвинуті, мають певні особливості в фізичній конструкції (худорлявість або

зайва вага). Малорухомий спосіб життя часто призводить до серйозних проблем зі здоров'ям. За ознакою зайнятості найбільше в Україні вчиняють злочини працездатні особи, які ніде не працюють і не навчаються (45–50%) [8].

Як показує практика, зазвичай кіберзлочинці офіційно в шлюбі не перебувають, що зумовлено тим, що сімейні люди рідше вчиняють злочини, ніж самотні, через негативні наслідки, які можуть відобразитись на їх близьких. Кількість неодружених кіберзлочинців становить – 70%, а одружених – 30%.

Якщо брати до уваги індивідуально-психологічні риси, то виділяють наступні:

- 1) виражені порушення емоційно-вольової сфери;
- 2) відхилення у психосексуальному розвитку;
- 3) виражені аутичні прояви у сполученні із соціальним аутсайдерством;
- 4) користолобство;
- 5) мстивість;
- 6) антигуманна спрямованість;
- 7) озлобленість;
- 8) відчуття нерівності чи другорядності;
- 9) боязкість і лякливості у соціальних та міжособистих стосунках; заглибленість у своїх думках, мріях, фантазіях; філософське сприйняття світу;
- 10) відсутність буттєвих ціннісних орієнтацій; викривлена (збочена) система життєвих цінностей;
- 11) тотальна недовірливість та виражений цинізм;
- 12) прагнення уникнути перешкод у подоланні життєвих труднощів. Хоча для деяких представників може бути характерним активна життєва позиція, нестандартність мислення і поведінки, обережність, уважність.

Враховуючи вищеописані кримінологічні характеристики кіберзлочинця, можна скласти його портрет: це чоловік, середній вік якого 24 роки, неодружений, не має постійного місця роботи, проживає у великому або курортному місті з розвинутою інформаційно-телекомунікаційною інфраструктурою, інтелектуально розвинений, з вищою юридичною, економічною (фінансовою) або технічною освітою, слабозрозвинений за станом здоров'я і має прагнення до уникнення перешкод у подоланні життєвих труднощів, живе у віртуальному світі.

**Висновки.** Потреба вивчення даних кіберзлочинця, його універсального портрета залишається актуальною. Адже чітке вивчення зовнішніх і внутрішніх ознак злочинця дасть чутке уявлення про хід його думок і прогнозування подальших кроків. Щодо заходів подолання кіберзлочинності, то вкрай важливим є залучення висококваліфікованих спеціалістів, обмін світовим досвідом, співробітництво на глобальному рівні, впровадження законопроектів щодо кіберзлочинності та нового розділу у Кримінальний кодекс України, який стосувався комп'ютерної безпеки населення, бізнесу тощо.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Марія Прохорова про кіберзлочинність в світі та в Україні. URL: <https://indevlab.com/uk/blog-ua/mariya-prohorova-pro-kiberzlochinnist-v-sviti-ta-ukrayini/> (дата звернення 14.02.2020).
2. Современные хакеры: мотивация, поведение, классификация и степень угроз. URL: <http://www.outsourcing.ru/content/rus/105/1053-article.asp> (дата звернення 18.02.2020).
3. Батурич Ю.М. Право и политика в компьютерном круге. Москва, 1987. с.30
4. Definition – What does Phreaking mean? URL: <https://www.techopedia.com/definition/4050/phreaking> (дата звернення 20.02.2020).
5. Only Turgeman-Goldschmidt. Meanings that Hackers Assign to their Being a Hacker. URL: <http://www.cyber-crimejournal.com/Orly-jccodec2008.pdf> (дата звернення 20.02.2020).
6. Михайлов О.Є., Горбань А.В., Міщук В.В. Кримінологія : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. с.565
7. Вехов В.Б. Компьютерные преступления. Москва, 1996. с. 31.
8. Голіна В.В., Головін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частини Навчальний посібник. Харків : Право. 2014. с. 513 с